

Rejissor dedikdə...

Qazax Dövlət Dram Teatrının baş rejissoru Musa Eyyubov - 65

Peşəkar teatr rejissoru olmaq yalnız səhnədə aktyorların harada duracağını, eləcə də nə zaman danışacağı məqamları onlara aşılmaq və ya demək deyil. Bu, həm də dərin estetik baxış, fəlsəfi düşüncə, psixoloji təhlil və yaradıcılıq axtarışları tələb edən mürəkkəb olduğu qədər də çoxşaxəli bir sənət növüdür.

İlk növbədə qeyd etmək lazımdır ki, səhnədə peşəkar teatr rejissorunun əsas xüsusiyyətlərindən biri kimi formalaşan bədii zövq və estetik duyum yüksək səviyyədə olmalı və yaradıcı kollektivlə yanaşı öz tamaşaçısının duyumunu da dərin hiss etməyi bacarmalıdır. Məhz bu baxımdan rejissorun əsəri səhnəyə qoyarkən estetik yanaşması daha dəqiq detallar üzərindən maraqla baxılmalıdır. Bu gün haqqında söhbət açacağım teatr rejissorlarından biri də Qazax Dövlət Dram Teatrının baş rejissoru, Respublikanın Əməkdar artisti Musa Eyyubovun yaradıcılıq axtarışlarından söhbət açmaqla bu kimi amilləri diqqətinizə çatdırmaqdan ibarətdir.

Musa Eyyub oğlu Eyyubov 1960-cı il aprel ayının 12-də Qazax şəhərində anadan olub. 1976-

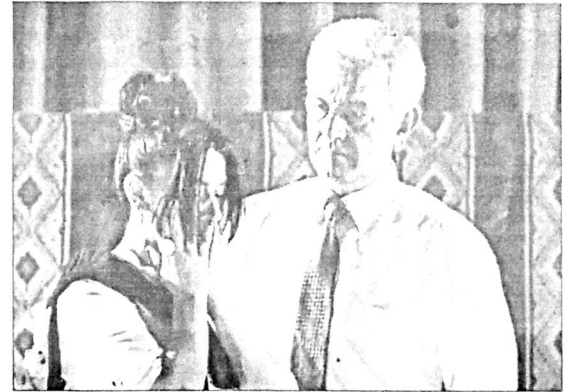


rəddin'də Nəsrəddin, Z. Abbasovun "Qəribə düşmənlər"də İlqar, Ə. Səmədinin "Ölüm hökmü"də Axund surətləri maraqla baxılan obrazları silsiləsinə daxildir.

1986-1988-ci illərdə Xalq teatrında rejissor, 1988-ci ildən başlayaraq Qazax Dövlət Dram Teatrında aktyor, musiqi hissə müdiri, sərəncamçı direktor, quru-

zun psixoloji motivasiyalarını və dramaturji funksiyasını dərinlən anlamalıdır. Hər bir tamaşaçıya yalnız yazı şəklində deyil, fərqli bucaqdan yanaşmaq qabiliyyəti əsas şərtlərdir. Bu, klassik əsərlərə modern yanaşma, simvolizm, metateatr və ya interaktiv teatr kimi yanaşmalarla özünü göstərə bilər. Eləcə də rejissor həm aktyor, həm də dekorator, geyim üzrə dizay-

ner, işıqçı və səs mühəndisi ilə işləməli olur. Onların hamısını eyni bədii baxış altında birləşdirməyi bacarmalıdır. Məhz bu baxımdan rejissor, Əməkdar artist Musa Eyyubovun yaradıcılıq axtarışları daha dəqiq detallarla özünü göstərməklə dolğun vasitəli səhnə traktokallarında təqdim edilə bilər. Onun bir rejissor olaraq səhnə mizanlarında yanaşma tərzii hər bir obrazın daxili aləmi, emosional vəziyyəti, keçmişini və motivasiyalarını araşdırmaqla, aktyorların obrazı dolğun şəkildə inandırıcı formada yaratmalarına kömək etməklə daha dəqiqi ştrixlərlə özünü göstərməkdir. Həmçinin qeyd etməliyəm ki, Musa Eyyubovun rejissor axtarışları klassik əsərlərə müasir baxış bucağından çıxış etməklə yanaşı zamanına adaptasiya olmaqla müəllif təxəyyülünün nəticəsi olaraq kənara çıxmamaq şərti ilə yeni fəlsəfi və sosial mesajları eləcə də mövcud dövrün sosial-siyasi problemlərini maraqlı detallarla şərh etməyi bacarır. Məhz onun bir peşəkar teatr rejissoru olmaqla yaradıcı düşüncəyə,



Qazax Dövlət Dram Teatrının səhnəsində quruluş vermiş olduğu səhnə əsərləri bir rejissorun səhnə prinsiplərindən xəbər verir.

Onun Qazax Dövlət Dram Teatrının səhnəsində quruluş verdiyi N. B. Vəzirovun "Dələduza", İ. Əfəndiyevin "Sən həmişə mənimləsən", Y. Əzimzadənin "Nəsrəddin", İ. Coşqunun "Çal, oyna" (Mingəçevir Dövlət Dram Teatrının səhnəsində), V. Səmədoğlunun "İntihar", Elçinin "Qatil", "Cəhənnəm sakinləri", F. Mustafanın "Neytral zona", Ə. Əmirinin "Varlı qadın", O. Altunbəylin "Gecə yarıdan keçəndə", H. Miraləmovun "Xəcalət", C. Qolsuorsinin "Bircilər və sonuncular", R. Ağayevin "Bir gecənin nağılı", Ə. Orucoglu-nun "Sonuncu seriya", İ. Fəhminin "Son reportaj", H. Qasimlinin "Akademik kürəkən" və digər tamaşaları təqdim edilən səhnə traktokası ilə yanaşı həm də tamaşanın bütövlüyünü, ritmini, psixoloji də-

sor əsərə bir bütöv fikir, bədii baxış bucağından yanaşmalıdır. Tamaşa yalnız səhnə epizodlarının ardıcılığı deyil, bir ideyanın, fəlsəfi və ya emosional xəttin bədii təqdimatında özünü doğrultmağı bacarmalıdır.

Bu baxımdan məhz onun quruluşlarında, rejissor traktokalarında səhnə yalnız fiziki sahə deyil, dramatik hadisələrin baş verdiyi psixoloji və simvolik məkan kimi də maraqla izlənilməkdədir. Onun səhnə quruluşları hər zaman həm funksional, həm estetik düşüncəni təmin etməklə maraqla qarşılanır. Məhz Musa Eyyubovun bir rejissor olaraq səhnə yaradıcılığında hər tamaşanın öz daxili ritmi olur. Bununla da o, bir rejissor kimi bu ritmi düzgün qurmaqla tamaşaçının diqqət mərkəzinə saxlamaqla səhnədə baş verən hər hansı bir hadisənin emosional gərginliyini aktyor ifasında idarə edə bilir.

Onun rejissor traktokasında



ci ildə Ağstafa şəhər 2 sayılı tam orta məktəbi bitirib. 1976-cı ilin sentyabrından Azərbaycan Dövlət Milli Gənc Tamaşaçıları Teatrında rejissor köməkçisi kimi əmək fəaliyyətinə başlayıb. 1977-1984-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində ali təhsil alıb. 1976-1986-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Milli Gənc Tamaşaçıları Teatrında müxtəlif illərdə rejissor köməkçisi, truppə müdiri və aktyor kimi çalışıb. Onun Qazax Dövlət Dram Teatrının səhnəsində M. F. Axundzadənin "Molla İbrahimxəlil-kimyaqar"da Məsədi Cabbar, "Müsyö Jordan və dərviş məstəli şah"da Müsyö Jordan, Ə. B. Haqverdiyevin "Yeyərsən qaz etini..."da Məsədi İman, C. Məmmədquluzadənin "Ananın kitabı"da Rüstəm bəy, S. S. Axundovun "Tamaşkar"da Əliqulu, A. Şaiqin "Fitnə"də Bəhrəm şah, S. Rəhmanın "Əliqulu evlənir"də Azad, B. Vahabzadənin "Dar ağacı"da Babəkkin tefli, M. Hüseynin "İntizar"da Cəfər, Y. Əzimzadənin "Nəsr-

luşçu rejissor və 2014-cü ildən isə Baş rejissor olaraq fəaliyyət göstərir.

2011-2013-cü illərdə regionda fəaliyyət göstərən "Türkel TV"-nin "Yaradıcılıq" departamentinin rəhbəri vəzifəsində çalışıb. "Sənət zirvəsi", "Siluet", "Ağ-qara", "Şə-cərə" kimi maraqlı layihələrin müəllifi, aparıcısı və rejissoru olub. Bu dövrdə onun rejissorluğu ilə "Baharın sərağında" bədii televiziya, Xalq şairi Nəriman Həsənzadəyə həsr olunan "Mən əzəldən sizinkiyəm" adlı bədii-sənədli filmləri həmçinin bədii rəhbər kimi "Şaxta baba axtarışda", "Babanın nağılı" adlı filmlərini çəkmişdir.

O, 2013-cü ildə "Fəxri mədəniyyət işçisi", 2015-ci ildə isə "Əməkdar artist" fəxri adlarına, 2017-ci ildən isə müxtəlif illərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mükafatına layiq görülüb.

Təbii ki, hər bir rejissor təkcə mətnin üzərində deyil, onun alt qatlarında gizlənən fikirlər, simvollar və fəlsəfi dəyərlər üzərində işləməyi bacarmalıdır. Hər bir obra-



zəngin bədii təxəyyülə və dərin dramaturji təhlili bacarığına malik olması sənətə təkə yenilik gətirmir, həm də tamaşaçıda daha dərin düşüncələr doğurur. Əməkdar artist, rejissor Musa Eyyubovun

rinliyini və estetik keyfiyyətini təmin etməklə maraqlı baxılan uğurlu quruluşları hesab edilir. Rejissor işi və səhnə quruluşlarının söhbət düşərkən Əməkdar artist Musa Eyyubov deyir: "Rejis-

tamaşaçı passiv müşahidəçi deyil, emosional iştirakçıya çevrilməklə hər bir tamaşanın fəlsəfi dərinliyini artırmaqdadır.

Anar Ortoğrul Burcaliyev
Teatrşünas-tənqidçi